

EXPUNERE DE MOTIVE

pentru modificarea și completarea Legii nr. 448 din 6 decembrie 2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată

1. INTRODUCERE

1.1. Perspectiva europeană:

În Uniunea Europeană (UE), o persoană din șase suferă de handicap, de la o formă ușoară până la o formă gravă, iar în total, aproximativ 80 de milioane de persoane nu pot, deseori, să participe din plin la viața socială și economică din cauza barierelor fizice și comportamentale. Nivelul de sărăcie în rândul persoanelor cu dizabilități este cu 70% superior mediei înregistrate, fapt care se datorează parțial accesului lor limitat la ocuparea forței de muncă.

Mai mult de o treime din persoanele în vârstă de peste 75 de ani suferă de anumite handicapuri care le restrâng parțial posibilitățile, iar peste 20% suferă de o formă de dizabilități care îi limitează în mod considerabil. În plus, se prevede că aceste cifre vor crește pe măsură ce populația UE îmbătrânește.

UE și statele sale membre dispun de un mandat ferm pentru îmbunătățirea situației sociale și economice a persoanelor cu dizabilități.

Articolul 1 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (Carta) prevede următoarele: *„Demnitatea umană este inviolabilă. Aceasta trebuie respectată și protejată”*. Articolul 26 prevede ca *„Uniunea recunoaște și respectă dreptul persoanelor cu dizabilități de a beneficia de măsuri care să le asigure autonomia, integrarea socială și profesională, precum și participarea la viața comunității”*. În plus, articolul 21 interzice orice discriminare pe motiv de dizabilitate.

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) solicită Uniunii să combată orice discriminare pe criteriu de handicap în definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale¹ și îi conferă puterea de a adopta legislație în vederea combaterii unei astfel de discriminări².

¹ Potrivit prevederilor Articolului 20 TFUE, *„În definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale, Uniunea caută să combată orice discriminare pe motive de sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală.”*

² Potrivit prevederilor Articolului 19 TFUE, *„(1) Fără a aduce atingere celorlalte dispoziții din tratate și în limitele competențelor pe care acesta le conferă Uniunii, Consiliul, hotărând în unanimitate, în conformitate cu o*

România a ratificat prin Legea nr. 221/2010, *Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități*, adoptată la New York de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 13 decembrie 2006, deschisă spre semnare la 30 martie 2007 și semnată de România la 26 septembrie 2007³. Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități, primul instrument obligatoriu din punct de vedere juridic în domeniul drepturilor omului la care UE și statele membre sunt parte, solicită statelor care sunt parte la aceasta să protejeze și să garanteze faptul că persoanele cu dizabilități se pot bucura de toate drepturile omului și de libertățile fundamentale.

În acest sens, a fost implementată **Strategia europeană 2010-2020 pentru persoanele cu handicap**: un angajament reînnoit pentru o Europă fără bariere, care are ca scop exploatarea potențialului combinat al Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, al Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene și al Convenției Națiunilor Unite. În plus, scopul implementării acestei strategii este reprezentat de participarea economică și socială deplină a persoanelor cu handicap în promovarea unei creșteri inteligente, durabile și favorabile incluziunii acestora în societate. Construirea unei societăți din care nimeni nu este exclus oferă oportunități de piață și stimulează inovația. Faptul de a oferi tuturor acces la servicii și produse prezintă un atu economic major având în vedere cererea din partea unui număr din ce în ce mai mare de consumatori în vârstă.

1.2. Situația actuală în România

procedură legislativă specială și cu aprobarea Parlamentului European, poate lua măsurile necesare în vederea combaterii oricărei discriminări bazate pe sex, rasă sau origine etnică, pe religie sau convingeri, pe handicap, vârstă sau orientare sexuală.

(2) Prin derogare de la alineatul (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot adopta principiile de bază ale unor măsuri de încurajare ale Uniunii, cu excepția oricărei armonizări a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre, menite să susțină acțiunile întreprinse de statele membre pentru realizarea obiectivelor menționate la alineatul (1)”.

³ “Adunarea Generală, evocând hotărârea acesteia 56/168 din 19 decembrie 2001 prin care stabilea un Comitet Ad-hoc, deschis participării tuturor statelor membre și observatorilor Națiunilor Unite, în vederea analizării propunerilor pentru o convenție internațională cuprinzătoare și integratoare de promovare și protecție a drepturilor și demnității persoanelor cu dizabilități, în baza unei abordări holistice în munca din domeniile dezvoltării sociale, drepturilor omului și nediscriminării și ținând cont de recomandările Comisiei pentru Drepturile Omului și Comisiei pentru Dezvoltare Socială, Evocând de asemenea hotărârile relevante anterioare acesteia, dintre care cea mai recentă a fost hotărârea 60/232 din 23 decembrie 2005, precum și ale Comisiei pentru Dezvoltare Socială și Comisiei pentru Drepturile Omului, Apreciind contribuțiile valoroase aduse la activitatea Comitetului Ad-hoc de către organizațiile guvernamentale și neguvernamentale și de instituțiile naționale pentru drepturile omului, 1. Își exprimă aprecierea față de faptul că s-a finalizat de către Comitetul Ad-hoc elaborarea proiectului pentru Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și proiectul Protocolului Opțional la Convenție; 2. Adoptă Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și Protocolul Opțional la Convenție anexat la prezenta hotărâre care se vor deschide pentru semnare la Sediul Națiunilor Unite din New York, începând cu data de 30 martie 2007”

Numărul total de persoane cu dizabilități era, la finele anului 2017, de **797.104**, reprezentând **3,59%** din populația României, conform datelor centralizate de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități (ANPD). Din totalul persoanelor cu dizabilități, 779.066 persoane (**97,74%**) se aflau în îngrijirea familiilor și/sau trăiau independent (neinstituționalizate) și 18.038 persoane (2,26%) se aflau în instituțiile publice rezidențiale de asistență socială pentru persoanele adulte cu dizabilități (instituționalizate), coordonate de Ministerul Muncii și Justiției Sociale, prin ANPD. Numărul persoanelor cu handicap grav reprezenta 38,13% din total (față de 36,81% la 31 decembrie 2016), cele cu handicap accentuat 50,62% (față de 51,71% la 31 decembrie 2016) iar cele cu handicap mediu și ușor 11,24% (față de 11,49% la 31 decembrie 2016).

Cadrul legal instituit cu scopul protejării intereselor persoanelor cu dizabilități la nivel național este reglementat de **Legea 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap** (denumită în continuare "*Legea 448/2006*"). În conformitate cu prevederile Legii 448/2006, persoanele cu handicap sunt acele persoane cu incapacități fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale pe termen lung, care, în interacțiune cu diferite obstacole, pot fi împiedicate de la participarea deplină și efectivă la viața socială în condiții de egalitate cu ceilalți.

Potrivit art. 1 din Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități, „*Persoanele cu dizabilități includ acele persoane care au deficiențe fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale de durată, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere, pot îngreuna participarea deplină și efectivă a persoanelor în societate, în condiții de egalitate cu ceilalți*”.

1.3. Carențele Legii 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap

➤ Accesibilitatea

Accesibilitatea reprezintă, în egală măsură, o obligație generală și un domeniu specific de intervenție privind mediul fizic, transportul public, informația și mijloacele de comunicare, inclusiv tehnologiile și sistemele informatice și de comunicații, precum și alte facilități și servicii deschise sau furnizate publicului, în zone urbane sau rurale.

Nevoile persoanelor cu dizabilități sunt diferite și necesită o atenție suplimentară din partea factorilor de decizie politică și de reglementare, în special cu privire la asigurarea tuturor

condițiilor necesare pentru a da acestora posibilitatea de a se bucura pe deplin de toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Provocările cu care se confruntă persoanele cu dizabilități în viața de zi cu zi țin de mai multe aspecte, precum:

❖ Acces limitat la mediul fizic - clădiri civile și spațiu urban:

- a) Majoritatea blocurilor de locuințe și a clădirilor de utilitate publică rămân inaccesibile persoanelor cu dizabilități din cauza lipsei rampelor, a ușilor de acces și a grupurilor sanitare dimensionate adecvat; spațiul urban este adesea inadecvat proiectat și/sau echipat, limitând și restricționând accesul;
- b) Nu există un angajament ferm al autorităților locale și centrale pentru asigurarea accesului la mediul fizic într-o perioadă de timp determinată;
- c) Acțiunile de conștientizare privind importanța identificării și eliminării barierelor pe care le întâmpină persoanele cu dizabilități în exercitarea drepturilor lor sunt extrem de reduse.

❖ Acces limitat la sistemul de transport public - mijloace de transport și infrastructură tehnico-edilitară aferentă:

- a) Serviciile de transport public local, interjudețean și național au un grad scăzut de accesibilitate, cel mai puțin accesibil fiind transportul feroviar, cel mai accesibil fiind transportul aerian, ca urmare a implementării reglementărilor și standardelor comune aflate în vigoare în toate statele membre UE.
- b) Nevoile persoanelor cu dizabilități nu sunt cunoscute de operatorii de transport, iar mijloacele de transport și serviciile prestate de operatorii din domeniu sunt aproape lipsite de accesibilitate cu excepția unui segment din transportul aerian;
- c) Nu există un dialog consistent între factorii decizionali, operatori și persoanele cu dizabilități și organizațiile acestora, pentru asigurarea unui transport accesibil, precum și lipsa planurilor - cadru de accesibilitate la nivel de municipiu sau oraș.

La nivelul întregii societăți nu se conștientizează faptul că asigurarea accesibilității va fi în beneficiul tuturor membrilor societății, printre care persoanele cu limitări temporare sau ocazionale de mobilitate. Aceste probleme trebuie tratate cu prioritate întrucât de rezolvarea acestora depinde accesul persoanelor cu dizabilități la educație, sănătate, viață culturală, activități recreative, timp liber și sport. În concluzie, analiza situației actuale în ceea ce privește

accesibilitatea determină măsuri concertate și eficiente în vederea creșterii participării persoanelor cu dizabilități la viața societății.

➤ **Mobilitatea personală**

Mobilitatea personală, așa cum este tratată în Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități, reprezintă în egală măsură o obligație generală a statelor părți și un domeniu specific de intervenție. Așadar, în temeiul art.20, „*Statele Părți vor lua măsuri eficiente pentru a asigura o mobilitate personală, în cel mai înalt grad posibil de independență a persoanelor cu dizabilități, inclusiv prin:*

(a) Facilitarea mobilității persoanelor cu dizabilități în modul și în momentul ales de acestea și la un cost accesibil;

(b) Facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități la mijloace, dispozitive de mobilitate, tehnologii de asistare și forme active de asistență și de intermediere de calitate, inclusiv prin punerea acestora la dispoziția lor, la un cost accesibil;

(c) Furnizarea de formare pentru dezvoltarea de abilități de mobilitate a persoanelor cu dizabilități și pentru personalul specializat care lucrează cu persoanele cu dizabilități;

(d) Încurajarea entităților care produc dispozitive de sprijin pentru mobilitate, dispozitive și tehnologii de asistare, să țină cont de toate aspectele legate de mobilitatea persoanelor cu dizabilități.”

Legislația națională actuală nu definește și, implicit, nu tratează asigurarea mobilității personale prin măsurile necesare.

➤ **Protecție socială**

Participarea redusă a persoanelor cu dizabilități la educație și pe piața forței de muncă poate duce la excluziune, sărăcie și izolare. Pentru a preîntâmpina aceste efecte, persoanele cu dizabilități au nevoie de protecție socială adecvată, de programe de orientare profesională, de programe de reducere a sărăciei, de asistență corespunzătoare dizabilității, de programe speciale în ceea ce privește locuirea și alte servicii de sprijin. Elementul-cheie pentru acordarea beneficiilor de asistență socială îl constituie gradul de handicap - grav, accentuat, mediu, ușor.

Persoanele încadrate în **gradul grav sau accentuat de handicap** beneficiază în conformitate cu dispozițiile Legii 448/2006, de indemnizație lunară și buget personal complementar care se acordă indiferent de veniturile obținute din salarii sau pensii.

Persoanele încadrate în **gradul mediu de handicap** beneficiază de bugetul personal complementar care se acordă, de asemenea, cumulativ cu veniturile obținute din salarii sau pensii și nu este luat în calcul la stabilirea altor drepturi și obligații. Persoanele încadrate în **gradul ușor de handicap** nu primesc prestații sociale directe. Indemnizația și bugetul personal complementar se cumulează cu salariul și/sau cu pensia. În schimb, în situația în care indemnizația și bugetul personal complementar reprezintă singura sursă de venit, aceasta constituie o barieră în accesarea venitului minim de inserție.

Astfel:

- pentru persoanele adulte cu *handicap grav* indemnizația lunară împreună cu bugetul personal complementar ajung la suma de **500 lei**;
- pentru persoanele adulte cu *handicap accentuat* indemnizația lunară împreună cu bugetul personal complementar ajung la suma de **375 lei**;
- pentru persoanele adulte cu *handicap mediu* indemnizația lunară împreună cu bugetul personal complementar ajung la suma de **60 lei**;
- pentru *părintele sau persoana desemnată pentru protecția și îngrijirea copilului cu handicap grav* la **300 lei**;
- pentru *părintele sau persoana desemnată pentru protecția și îngrijirea copilului cu handicap accentuat* la **175 lei**;
- pentru *părintele sau persoana desemnată pentru protecția și îngrijirea copilului cu handicap mediu* la **60 lei**.

Acestea din urmă demonstrează faptul că respectivele beneficii de asistență socială nu sunt destinate cheltuielilor legate de dizabilitate, în sensul prevăzut de Convenție⁴. Încadrarea în fiecare dintre cele patru grade determină acordarea aceluiași beneficii și servicii tuturor persoanelor din acel grad, indiferent de nevoile lor individuale.

⁴ Art. 28 alin. 2: "Statele Părți recunosc dreptul persoanelor cu dizabilități la protecție socială și posibilitatea de a se bucura de acest drept fără discriminare pe criterii de dizabilitate și vor lua măsurile adecvate pentru a proteja și promova respectarea acestui drept, inclusiv măsuri pentru: (a) A asigura accesul egal al persoanelor cu dizabilități la servicii de apă potabilă și a asigura accesul la servicii adecvate și accesibile ca preț, la dispozitive și alte tipuri de asistență pentru nevoile aferente dizabilității; (b) A asigura accesul persoanelor cu dizabilități, în special al femeilor, fetelor și al persoanelor vârstnice cu dizabilități, la programe de protecție socială și de diminuare a sărăciei; (c) A asigura accesul persoanelor cu dizabilități și al familiilor lor care trăiesc în sărăcie, la asistență financiară din partea statului, pentru cheltuieli legate de dizabilități, inclusiv formare, consiliere, asistență financiară și servicii de îngrijire temporară adecvate; (d) A asigura accesul persoanelor cu dizabilități la programele publice de locuințe; (e) A asigura accesul egal al persoanelor cu dizabilități la programele de pensionare și la beneficiile aferente."

Serviciile sociale specializate, de zi, adaptate nevoilor, la care ar trebui să aibă acces persoanele cu dizabilități, sunt într-un număr extrem de redus și dispersate geografic neunitar. La nivelul întregii țări, existau la 31 decembrie 2014, numai un număr de 56 de servicii nerezidențiale, numărul persoanelor adulte cu dizabilități beneficiare fiind de 2.673.

2. SCOPUL URMĂRIT PRIN PREZENTUL PROIECT DE LEGE. SCHIMBĂRI PRECONIZATE

Finalitatea urmărită de prezenta propunere legislativă este de a asigura protecția socială necesară și adecvată persoanelor cu dizabilități, prin implementarea rațiunii avute de către Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

Astfel, considerăm imperativă implementarea coordonată a următoarelor măsuri:

- 1) Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic - clădiri civile și spațiul urban.
- 2) Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la sistemul de transport public – mijloace de transport și infrastructură tehnico-edilitară aferentă.
- 3) Asigurarea protecției sociale a persoanelor cu dizabilități prin acordarea de facilități reale și îmbunătățirea accesului la resurse.

3. EFECTELE PROIECTULUI DE ACT NORMATIV ASUPRA LEGISLAȚIEI ÎN VIGOARE

Urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ, următorul act normativ va fi modificat și completat:

- Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, modificată prin OUG nr. 60/2017, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 648 din 07 august 2017.

Față de cele expuse, solicităm dezbaterea și adoptarea prezentei propuneri legislative.

INIȚIATOR:

OANA MIOARA BÎZGAN-GAYRAL

Deputat independent

LISTĂ SEMNĂTURI SUSȚINĂTORI

LEGE pentru modificarea și completarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată

NR.	PARLAMENTAR	SEMNĂTURĂ	PARTID
1.	COSMA LAVINIĂ - CORINA		USR
2.	BOTIEZ MIHAI - CĂTĂLIN		USR
3.	IURĂȘIŢI CRISTINA		USR
4.	RĂDULESCU JAN - RĂZVAN		USR
5.	OPESANU ANIELA		PSD
6.	MINZATĂ ROXANA		PSD
7.	POPESCU NICOLAE DANIEL		USR
8.	COCOS VASILE		PSD
9.	NITA MIHAI		ACDE
10.	HUMĂ NEAŢEA		PRO EUROPA
11.	LUNGU TUDORITA		PNL
12.	Chereches Florica		PNL
13.	COPALZ MARICORA		PSD
14.	Spănuş Ioan		PRO
15.	Prinsul Adrian Claudiu		USR
16.	PĂLE DĂNIŢ		PSD
17.	Adrian Bodu Popu		PRO EU
18.	PETREA GABRIEL		PSD
19.	GHICA CRISTINA		USR
20.	DIERCA GEORGE EDWARD		USR
21.	WIKNER ADRIAN		USR
22.	CĂLĂŢĂŢĂ IOAN		PSD
23.	CRENĂ GABRIELA		PSD
24.	AUNA GABRIELA		PNL
25.	GHARŢĂ BĂŢU		PNL
26.	Pop Andrei		PSD

27.	Bresura Alexandra		PSD
28.	Daniel Constantin		PROEU
29.	Harileva Emilia Teinosu		PROEU
30.			
31.			
32.			
33.			
34.			
35.			
36.			
37.			
38.			
39.			
40.			
41.			
42.			
43.			
44.			
45.			
46.			
47.			
48.			
49.			
50.			
51.			
52.			
53.			
54.			
55.			
56.			
57.			